

Донецька обласна державна адміністрація
Департамент освіти і науки
Донецький обласний палац дитячої та юнацької творчості

Імерсивний ефект художньої творчості

*Інформаційно-методичний гайд
за результатами роботи творчої групи «Позашкілля: виклики –
пошуки – знахідки»*

Друкується за ухвалою науково-методичної ради Донецького обласного палацу дитячої та юнацької творчості (протокол № 2 від 15.04.2026)

Укладачі:

Орехова В.В., доктор філософських наук, завідувач відділу художньої творчості Донецького обласного палацу дитячої та юнацької творчості

Росада М.О., керівник творчої групи «Педагогічна майстерність: виклики – пошуки – знахідки», керівник гуртка Донецького обласного палацу дитячої та юнацької творчості

«Імерсивний ефект художньої творчості» // інформаційно-методичний гайд за результатами роботи творчої групи «Позашкілля: виклики – пошуки – знахідки»/ уклад. Орехова В.В., Росада М.О.

Збірка присвячена актуальним питанням використання імерсивних підходів у сучасному освітньому процесі, зокрема в системі позашкільної освіти художньо-естетичного напрямку. Розглянуто сутність феномену імерсії, особливості впровадження імерсивних технологій в освітньому середовищі, їхній вплив на розвиток творчого потенціалу дітей різного віку.

Видання адресоване педагогам закладів позашкільної освіти, керівникам гуртків художньо-естетичного напрямку.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
1. Імерсія та імерсивні технології в офлайн і онлайн середовищі (<i>Валентина Орехова</i>)	5
2. Імерсивні практики для розвитку творчої майстерності (<i>Марина Росада</i>)	9
3. CANVA, як інструмент імерсивної технології (<i>Ганна Шандура-Шаніна</i>)	13
4. Імерсивні технології як інструмент формування практико-орієнтованих навичок у дітей дошкільного віку (<i>Людмила Зибко</i>)	18
5. Імерсивність сценічних практик: ігрова діяльність на заняттях хореографії (<i>Наталія Байдуга</i>)	22
6. Феномен імерсивності у виставковій діяльності (<i>Оксана Ушаткіна</i>)	24
7. Конспект психологічного практикуму на тему «Музикотерапія як інструмент емоційної регуляції» (<i>Ольга Кульчицька</i>)	26

ПЕРЕДМОВА

Сучасний освітній простір зазнає стрімких трансформацій, зумовлених розвитком цифрових технологій, зміною освітніх запитів суспільства та необхідністю формування компетентностей XXI століття. У цих умовах особливої актуальності набувають підходи, що забезпечують не лише передачу знань, а й глибоке занурення здобувачів освіти у процес пізнання, творчості та самовираження. Одним із таких підходів є імерсивність.

Імерсивний ефект у художній творчості розглядається як стан глибокої емоційної та когнітивної залученості, коли дитина не просто виконує завдання, а «проживає» творчий процес, стає його активним учасником і співтворцем. Саме через таке занурення формується стійка мотивація до навчання, розвивається уява, емоційний інтелект, здатність до самостійного мислення та креативного вирішення завдань.

У позашкільній освіті художньо-естетичного напрямку імерсивність відкриває широкі можливості для інтеграції різних видів діяльності – від образотворчої діяльності до сценічних практик, музики, руху та цифрових технологій. Особливої значущості імерсивні підходи набувають у роботі з дітьми дошкільного та молодшого шкільного віку, для яких гра, емоції та образність є провідними механізмами пізнання світу.

Збірка «Імерсивний ефект художньої творчості» об'єднує досвід педагогів-практиків, які впроваджують імерсивні технології у своїй професійній діяльності. У першому розділі розкрито теоретичні засади імерсії та особливості її реалізації в офлайн і онлайн середовищі. Наступні матеріали присвячені конкретним практикам: розвитку творчої майстерності, використанню цифрових інструментів (зокрема Canva), формуванню практичних навичок у дітей дошкільного віку. Окремі матеріали висвітлюють імерсивність у сценічній діяльності, зокрема в хореографічному та театральному мистецтві, де ігрові та образні підходи сприяють глибшому зануренню дітей у процес навчання. Значну увагу приділено виставковій діяльності як простору імерсивного досвіду, де дитина може відчути себе митцем і учасником культурного процесу. Завершує збірку практичний матеріал – конспект психологічного практикуму, спрямованого на емоційну регуляцію засобами музикотерапії.

Матеріали збірки мають практичну спрямованість і можуть бути використані педагогами у щоденній роботі, а також слугувати основою для подальших методичних розробок та професійного зростання.

Сподіваємося, що представлений досвід стане джерелом натхнення для педагогів, сприятиме пошуку нових форм і методів роботи та допоможе створювати освітнє середовище, у якому кожна дитина матиме можливість відчути радість творчості, самовираження і успіху.

ІМЕРСІЯ ТА ІМЕРСИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ ПОЗАШКІЛЛЯ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОГО НАПРЯМУ

Валентина ОРЄХОВА,
завідувач відділу художньої творчості

Сучасна система позашкільної освіти перебуває у стані активної трансформації. З одного боку, вона зберігає традиційні підходи до художньо-естетичного розвитку дитини, з іншого – змушена адаптуватися до нових умов цифровізації, дистанційного навчання та зміни форм взаємодії з вихованцями.

Особливої актуальності набуває питання: як утримати увагу дитини, зацікавити її та сформуванню внутрішню мотивацію до творчості?

Відповіддю на це запитання дедалі частіше стає звернення до феномену імерсії – стану, коли дитина не просто виконує завдання, а проживає діяльність, відчуває її емоційно і включається в неї повністю.

Термін «імерсія» походить від латинського *immersio* – занурення. У широкому розумінні це стан глибокого включення людини в певну діяльність або середовище, при якому зменшується дистанція між суб'єктом і об'єктом взаємодії.

У педагогічному контексті імерсія означає такий рівень залученості, коли:

- ✓ дитина емоційно реагує на процес;
- ✓ активно взаємодіє з матеріалом;
- ✓ отримує досвід через дію, а не лише через спостереження.

Таким чином, імерсивність є не просто характеристикою заняття, а якісним показником освітнього процесу, що визначає його глибину та ефективність.

Важливим підґрунтям для розуміння імерсії є теорія «поток», запропонована Михайлом Чіксентміхайі. Науковець описав стан, у якому людина настільки занурена у діяльність, що втрачає відчуття часу та зовнішніх факторів.

Цей стан виникає за певних умов:

- ✓ діяльність відповідає рівню складності;
- ✓ є чітка мета;
- ✓ забезпечується швидкий зворотний зв'язок;
- ✓ відсутній страх помилки;
- ✓ увага повністю сконцентрована.

Особливістю «поток» є його аутотелічність – тобто діяльність стає цінною сама по собі, незалежно від результату. Саме це і є основою формування внутрішньої мотивації.

Для позашкільної освіти це означає, що головним результатом заняття має бути не лише виконана робота чи виступ, а стан захопленості, який дитина переживає у процесі творчості.

Театральна педагогіка надає глибоке розуміння механізмів занурення (відчуття ефекту імерсивності). Зокрема, Костянтин Станіславський обґрунтував принцип «проживання», який передбачає не імітацію, а справжнє переживання емоцій.

Це досягається через:

- ✓ особистісне осмислення ролі;
- ✓ використання власного досвіду;
- ✓ виконання фізичних дій, що викликають емоції.

Такий підхід має універсальне значення і може бути застосований не лише у театрі, а й у вокалі та хореографії.

На відміну від цього, Лесь Курбас розглядав імерсію як процес співтворчості між митцем і глядачем.

Глядач у його концепції:

- ✓ не споживає, а створює зміст;
- ✓ інтерпретує побачене;
- ✓ стає учасником дії.

Ця ідея особливо актуальна для педагогіки, адже сучасна дитина також не хоче бути пасивним слухачем – вона прагне бути учасником.

Важливо розрізнити імерсію як стан та імерсивні технології як інструмент підсилення стану «занурення».

Імерсивні технології – це засоби, які підсилюють ефект занурення за рахунок візуалізації, інтерактивності та ефекту присутності.

До них належать:

- ✓ реальна реальність (RR) – вихованець знаходиться в об'єктивній реальності, яку сприймає органами чуттів. Це світ, що існує незалежно від нього і його свідомості;
- ✓ доповнена реальність (AR) – дозволяє педагогу додавати, а вихованцям сприймати віртуальний контент у реальному світі;
- ✓ віртуальна реальність (VR) – це повністю змодельована дійсність через застосування цифрових технологій, яка дозволяє учасникам бачити, чути та відчувати віддалений простір.

Інакше кажучи, імерсивні технології – це цифрові інструменти, які занурюють користувача у віртуальний світ або доповнюють реальність 3d-елементами, створюючи ефект присутності і реалістичності. Вони стимулюють зір, слух та дотик, дозволяючи взаємодіяти з віртуальними об'єктами. Основна мета – перетворити спостереження на реальний досвід.

Проте важливо розуміти, що технологія сама по собі не створює імерсію – вона лише підсилює вже існуючий педагогічний задум.

Онлайн-формат часто сприймається як обмеження, проте насправді він відкриває нові можливості.

Умовами ефективного онлайн-заняття є:

- ✓ динамічність;
- ✓ візуальна насиченість;
- ✓ часта зміна діяльності;
- ✓ інтерактивність.

Водночас онлайн дозволяє створювати нові простори через віртуальні фони; використовувати монтаж; працювати з відеоформатами.

Таким чином, екран може бути не бар'єром, а новою сценою.

Розглянемо деякі приклади за різними напрямками позашкільної діяльності.

Імерсивність у вокалі проявляється через перетворення пісні на дію. Важливим є не лише технічне виконання, а емоційне проживання тексту і образу.

Якщо розглядати вокальне мистецтво в онлайн форматі, то ефекту імерсії через використання імерсивних технологій можемо досягати через:

- ✓ використання віртуальних фонів для створення сценічного простору;

- ✓ запис багатоголосся через монтаж;
- ✓ робота з візуалізацією образу пісні;
- ✓ створення онлайн-концертів;
- ✓ використання мінусовок із просторовим звучанням.

В офлайн середовищі імерсивні технології дозволяють:

- ✓ зробити світлові акценти;
- ✓ оформити сценічний простір;
- ✓ додати рух як елемент вокального занурення.

Але все ж таке для стану імерсії головним залишається образ.

Для створення імерсивного ефекту доречно використовувати вправи:

- ✓ інтонаційно-емоційні імпровізації;
- ✓ проговорення тексту в різних образах;
- ✓ сценічне проживання пісні.

Хореографічне мистецтво.

Найбільшою перешкодою онлайн формату для занять хореографією є значне зменшення масштабу та неможливість ансамблевої фізичної взаємодії. Але, якщо шукати плюси, то – онлайн додає крупний план. Суттєвою перевагою використання імерсивних технологій в хореографії стає можливість сприйняття Камери як партнера. Також імерсивні технології можна використовувати для створення відеопроекту (монтаж танцю), створення «танцю в кадрі» та використання режиму *slow motion* для аналізу руху або його розучування.

Для офлайн площини імерсивні технології можна використовувати для:

- ✓ створення просторових композицій;
- ✓ 3D-розташування груп;
- ✓ Оформлення світлового рішення;
- ✓ інтерактивної імпровізації.

Але, яким би не був багатим і яскравим віртуальний світ, величезне значення для імерсії у хореографії відіграє все ж таки «проживання» образу і дії. Без образу найкраща хореографія залишиться тільки набором рухів, але танцем не стане.

У хореографії імерсія досягається через:

- ✓ єдність руху і емоції;
- ✓ образне мислення;
- ✓ відчуття простору.

Театр є природно імерсивним мистецтвом. В Онлайн площині його розглядають, як театр крупного плану. За допомогою імерсивних технологій можна створювати:

- ✓ формат «камерного театру»;
- ✓ ставити Zoom-спектаклі;
- ✓ використовувати крупний план;
- ✓ змінювати локації через фони;
- ✓ доповнювати інтерактивною драматургією.

Прикладом Інструментів імерсивності в онлайн-середовищі можна також розглядати віртуальні фони. Це може бути створення сцени, казкового простору, художньої майстерні або концертного залу.

До імерсивних технологій в Офлайн площині відносять:

- ✓ рух глядача простором;

- ✓ рольова взаємодія;
- ✓ театралізовані квести.

Але Імерсивність у театрі – це знову ж таки образ і внутрішня дія.

Для дітей дошкільного віку імерсія – це передусім гра.

Вона реалізується через:

- ✓ казкові сюжети;
- ✓ перевтілення;
- ✓ рух і емоцію;
- ✓ постійну зміну діяльності.

Дітям не потрібні складні технології – їм потрібна жива уява. Головне – не технологія, а емоційна казка.

Музика є одним із найсильніших інструментів створення імерсивного ефекту.

Як зазначав Платон, вона формує не лише емоції, а й мислення людини.

Музика:

- ✓ впливає на психоемоційний стан;
- ✓ стимулює мозкову активність;
- ✓ сприяє концентрації;
- ✓ може виконувати терапевтичну функцію.

Саме тому її використання у педагогічному процесі є надзвичайно ефективним імерсивним інструментом.

Отже, імерсія є ключовим чинником ефективності сучасної позашкільної освіти.

Вона дозволяє:

- ✓ підвищити мотивацію;
- ✓ поглибити сприйняття мистецтва;
- ✓ сформувати стійкий інтерес до діяльності.

Імерсивні технології розширюють можливості педагога, але не замінюють його ролі.

Головним джерелом імерсії залишається сам педагог, його мислення, творчість і здатність створити атмосферу проживання мистецтва.

Імерсивність – це не про техніку. Це про відчуття.

І якщо дитина після заняття не просто запам'ятала матеріал, а відчула, пережила, захотіла повернутися – значить, імерсія відбулася.

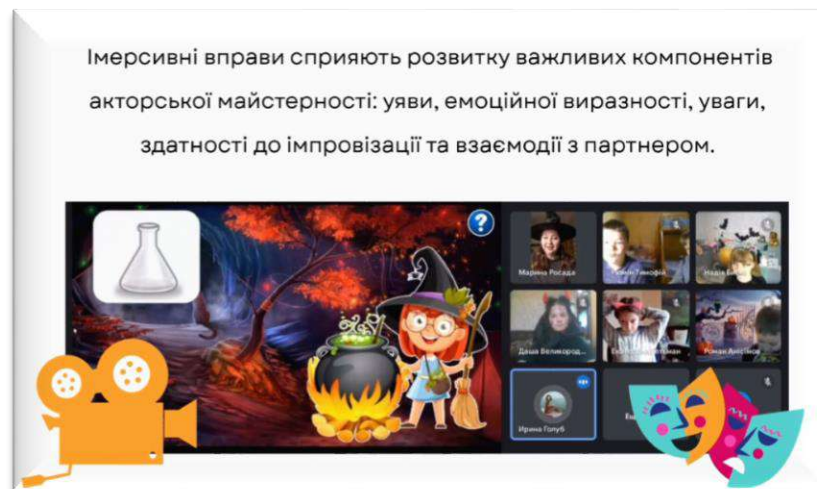
ІМЕРСИВНІ ПРАКТИКИ ДЛЯ РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

Марина РОСАДА,

керівник гуртка акторської майстерності «Софіт»

Термін «імерсивність» у театральній педагогіці означає створення умов, за яких учасник не лише спостерігає за дією, а стає її активним учасником. Такий підхід особливо ефективний у роботі з дітьми, адже поєднує елементи гри, фантазії та емоційного переживання.

Імерсивні вправи сприяють розвитку важливих компонентів акторської майстерності: уяви, емоційної виразності, уваги, здатності до імпровізації та взаємодії з партнером.

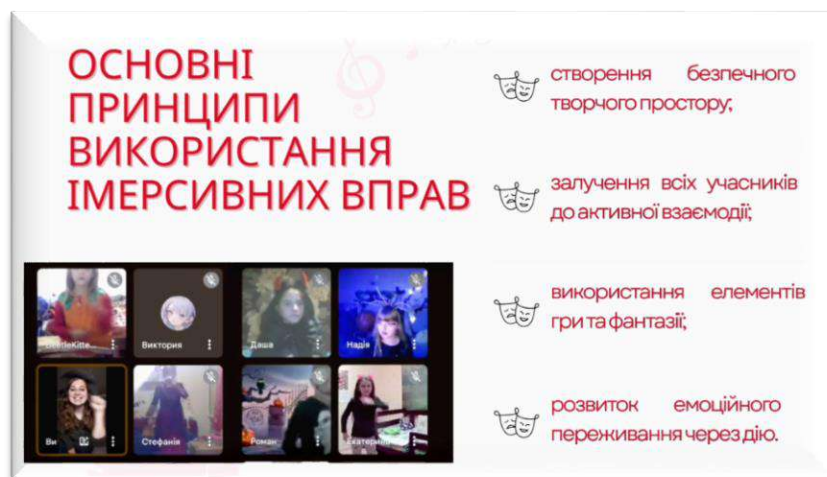

Основні принципи використання імерсивних вправ

У роботі з вихованцями театального гуртка важливо дотримуватися кількох принципів:

- ✓ створення безпечного творчого простору;
- ✓ залучення всіх учасників до активної взаємодії;
- ✓ використання елементів гри та фантазії;
- ✓ розвиток емоційного переживання через дію.

Такий підхід допомагає дітям не боятися сцени, розкривати власну індивідуальність і вільніше проявляти себе у творчості.

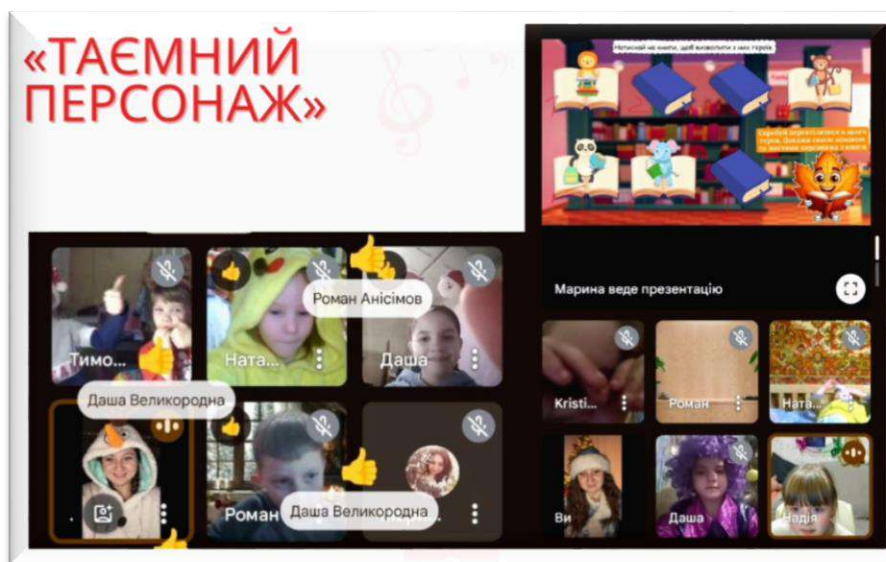
Приклади імерсивних вправ

1. «Живий простір»

Керівник гуртка пропонує дітям уявити певне середовище: ліс, космічну станцію, старовинний замок або чарівну школу. Кожен учасник стає частиною цього простору – деревом, предметом, мешканцем або явищем. Вправа допомагає розвивати фантазію, пластичність і відчуття сцени.

2. «Таємний персонаж»

Кожен учасник отримує картку з роллю (мандрівник, чарівник, дослідник, художник тощо), але не показує її іншим. Через рухи, міміку та поведінку він має передати свій образ, а інші учасники намагаються відгадати персонажа. Вправа розвиває виразність та спостережливість.

3. «Історія навколо нас»

Керівник пропонує ситуацію: наприклад, учасники опинилися у загубленому місті або на острові скарбів. Кожен додає до спільної історії нову дію чи подію, використовуючи рух, слово або міміку. Так формується колективна імпрізація.

«ІСТОРИЯ НАВКОЛО НАС»

Керівник пропонує ситуацію, а кожен учасник додає до спільної історії нову дію чи подію, використовуючи рух, слово, звук або міміку.

Так формується колективна імпровізація.

4. «Уявний предмет»

Учасники працюють з неіснуючими предметами: важкою валізою, чарівною кулею, старовинною книгою. Важливо передати їхню вагу, форму та властивості через пластику тіла. Це розвиває правдивість сценічної дії.

«УЯВНИЙ ПРЕДМЕТ»

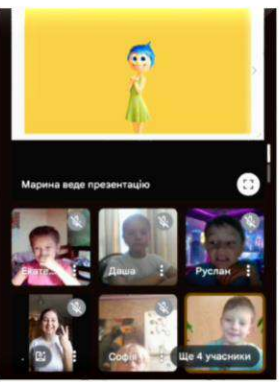
1. кучерява перука
2. великий капелюх
3. важка парасоля

5. «Емоційна кімната»

Керівник називає певну емоцію – радість, здивування, страх, захоплення. Учасники мають наповнити простір цією емоцією через рухи, пози та взаємодію. Вправа допомагає розвивати емоційну виразність.

«ЕМОЦІЙНА КІМНАТА»

Учасники мають наповнити простір цією емоцією через рухи, пози та взаємодію. Вправа допомагає розвивати емоційну виразність.

«ЕМОЦІЙНА КІМНАТА»

Радість

Педагогічне значення імерсивних вправ

Застосування таких вправ у театральному гуртку сприяє:

- ✓ розвитку творчого мислення;
- ✓ формуванню навичок імпровізації;
- ✓ подоланню сценічної скутості;
- ✓ розвитку комунікативних навичок;
- ✓ формуванню командної взаємодії.

ПЕДАГОГІЧНЕ ЗНАЧЕННЯ ІМЕРСИВНИХ ВПРАВ

ЗАСТОСУВАННЯ ТАКИХ ВПРАВ У ТЕАТРАЛЬНОМУ ГУРТКУ СПРИЯЄ:

- * розвитку творчого мислення;
- * формуванню навичок імпровізації;
- * подоланню сценічної скутості;
- * розвитку комунікативних навичок;
- * формуванню командної взаємодії.

Крім того, імерсивні практики допомагають дітям краще відчувати роль, проживати образ і вчитися працювати у творчому колективі.

Отже, імерсивні вправи є ефективним інструментом у розвитку акторської майстерності дітей. Вони поєднують елементи гри, фантазії та емоційного переживання, що робить заняття більш цікавими та змістовними. Використання таких методів у роботі театального гуртка сприяє гармонійному розвитку творчої особистості та допомагає вихованцям розкрити власний потенціал.

CANVA, ЯК ІНСТРУМЕНТ ІМЕРСИВНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ

Ганна ШАНДУРА-ШАНІНА,
керівник хореографічного гуртка «Фо степ»

Імерсія в хореографії – це створення особливого простору, у якому рух стає мовою, емоції набувають форми, а кожен учасник має можливість відчутти мистецтво глибше, ніж у традиційному форматі навчання.

Сучасна освіта дедалі активніше впроваджує педагогічні підходи, спрямовані на глибоке залучення вихованців до творчого процесу. Одним із таких підходів є імерсія – стан занурення у діяльність, за якого дитина не лише виконує завдання, а й емоційно проживає його зміст, стаючи співтворцем мистецького продукту.

Імерсивний підхід у роботі хореографічного колективу формує цілісне освітнє середовище, де кожен вихованець є активним учасником творчого процесу. Важливою складовою такого підходу є створення умов для самовираження, співпраці та емоційного включення.

Особливої актуальності цей підхід набуває в умовах змішаного або дистанційного навчання, коли виникає потреба зберегти відчуття єдності колективу та сценічної взаємодії навіть за відсутності фізичної присутності.

Ефективним засобом реалізації імерсивного підходу є використання сучасних цифрових платформ, зокрема Canva – онлайн-інструменту для створення візуального контенту, презентацій і відеоматеріалів.

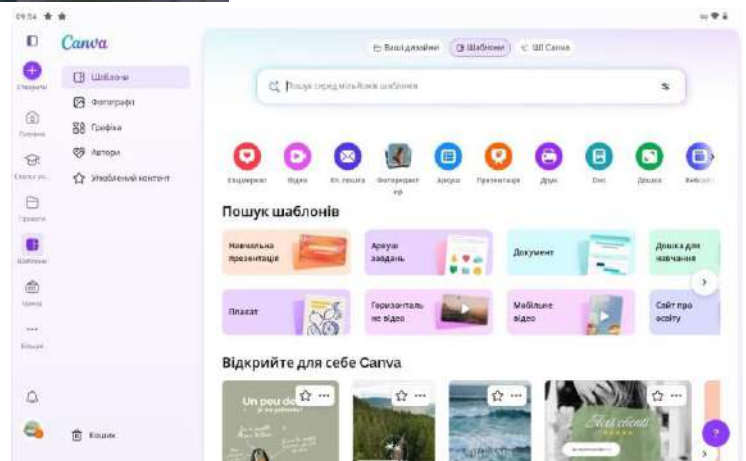
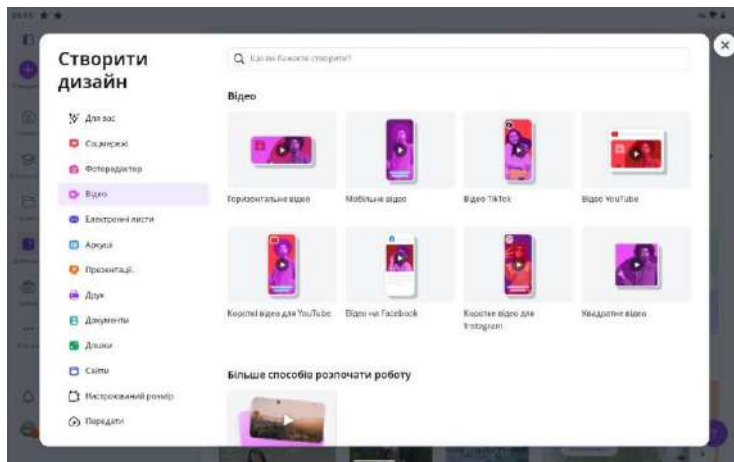
Завдяки широкому функціоналу платформа дозволяє:

- ✓ створювати відеокліпи хореографічних номерів;
- ✓ поєднувати індивідуальні виступи у спільний медіапродукт;
- ✓ візуалізувати ідею постановки;
- ✓ формувати цілісний художній образ номера.

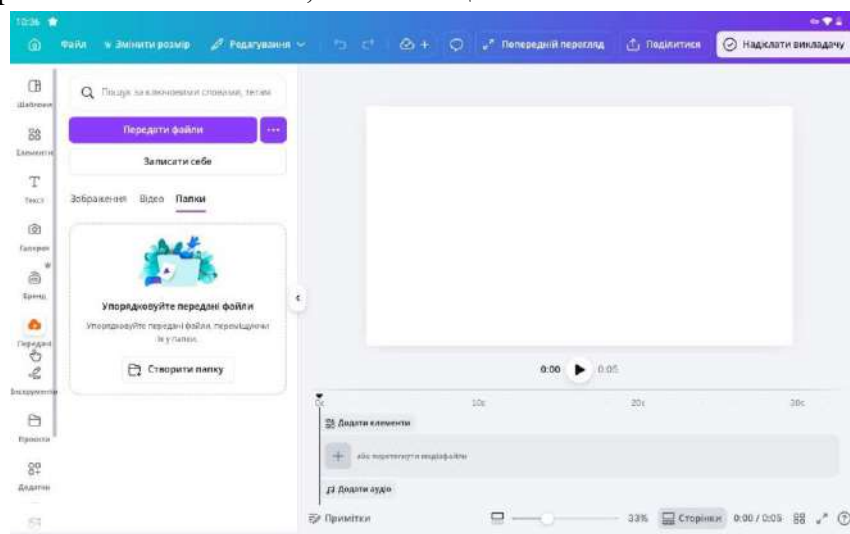
Такий формат роботи не лише підвищує мотивацію вихованців, а й дає можливість кожному відчутти себе частиною великого творчого проєкту.

Робота над створенням спільного відео має не лише технічний, а й художньо-педагогічний характер.

- 1. Початковий етап: створення проєкту.** Після входу на платформу обирається формат «Відео». Доцільно використовувати пошук шаблонів (наприклад, «танцювальне відео»), що дозволяє швидко визначити стилістику майбутнього продукту.

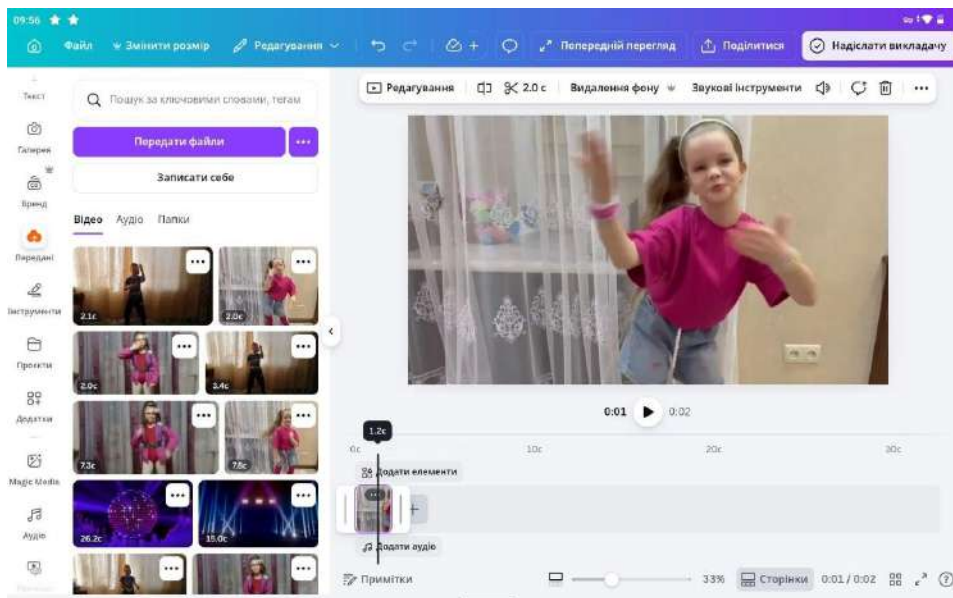

- 2. Завантаження матеріалів.** У вкладці «Передані» розміщуються відеофрагменти виступів вихованців, фото з репетицій, сценічні моменти. Важливо підбирати матеріал не лише за якістю, а й за емоційним наповненням.

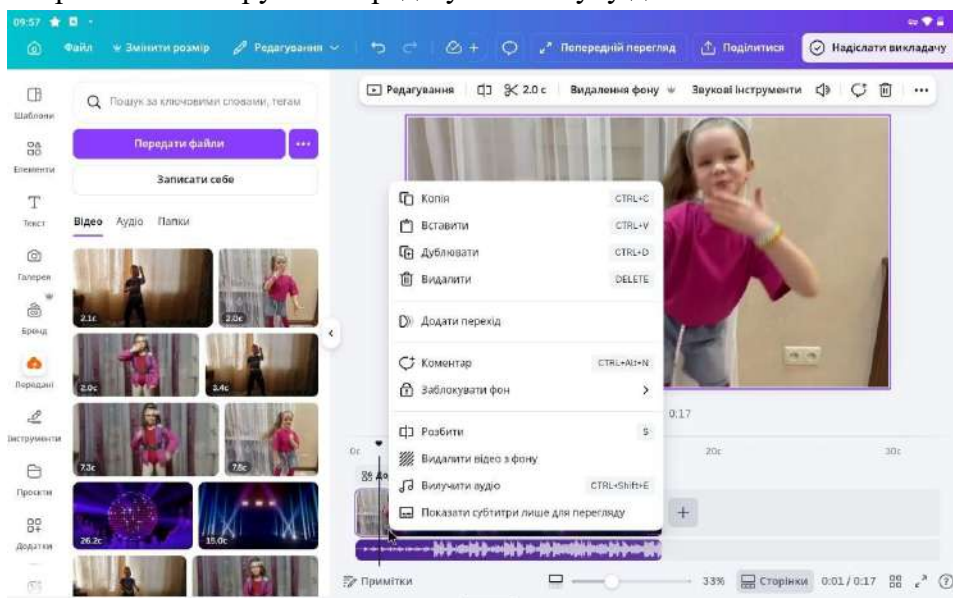
3. Формування композиції. Розташування відеофрагментів здійснюється з урахуванням логіки розвитку хореографічного номера:

- ✓ послідовність рухів;
- ✓ передача енергії між виконавцями;
- ✓ визначення кульмінаційних моментів.

Саме на цьому етапі відбувається перетворення окремих фрагментів у цілісну композицію.

3. Робота з музичним супроводом. Музика виступає об'єднуючим елементом. Використання інструментів редагування звуку дозволяє:

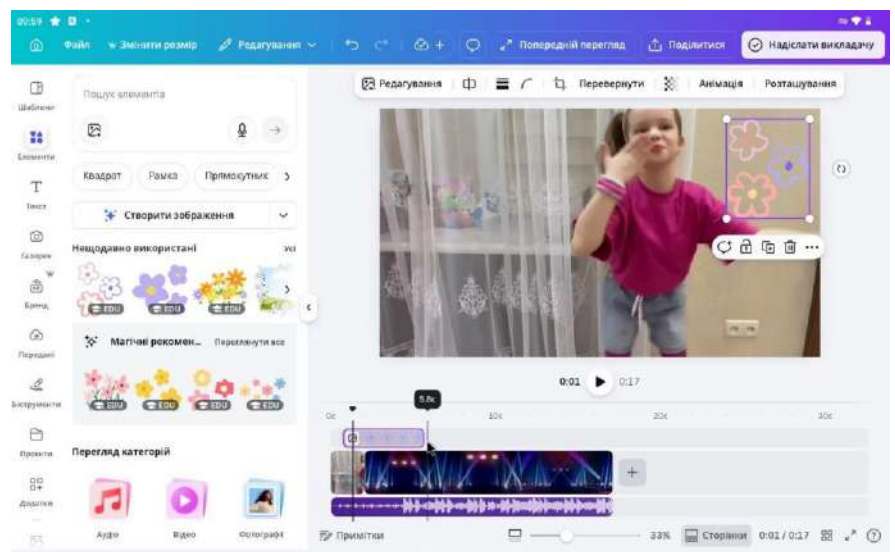
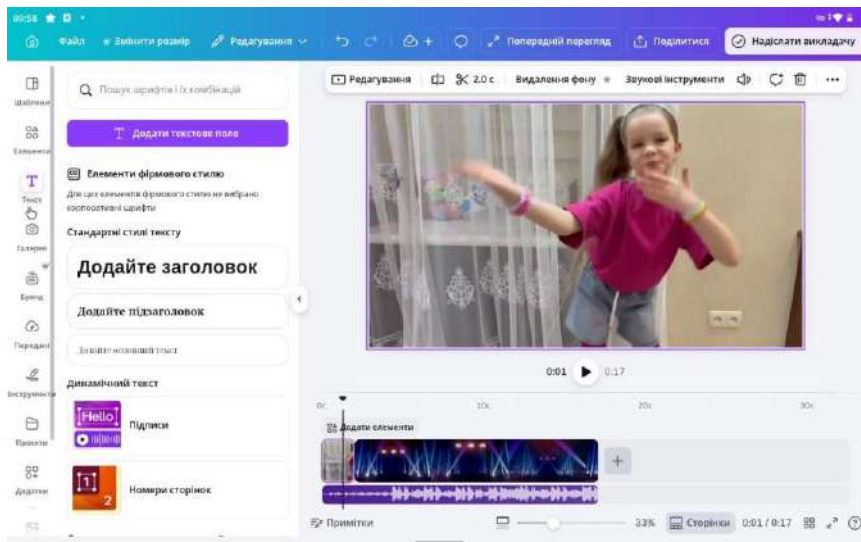

- ✓ синхронізувати рухи з ритмом;
- ✓ обрізати або поєднувати фрагменти;
- ✓ створювати плавні переходи між частинами.

5. Додавання тексту та візуальних елементів. Текстові вставки можуть виконувати функцію:

- ✓ представлення учасників;
- ✓ пояснення змісту номера;
- ✓ створення емоційного настрою.

У вкладці «Елементи» підбираються графічні деталі, анімації, кольорові акценти, що забезпечують стилістичну єдність відео.

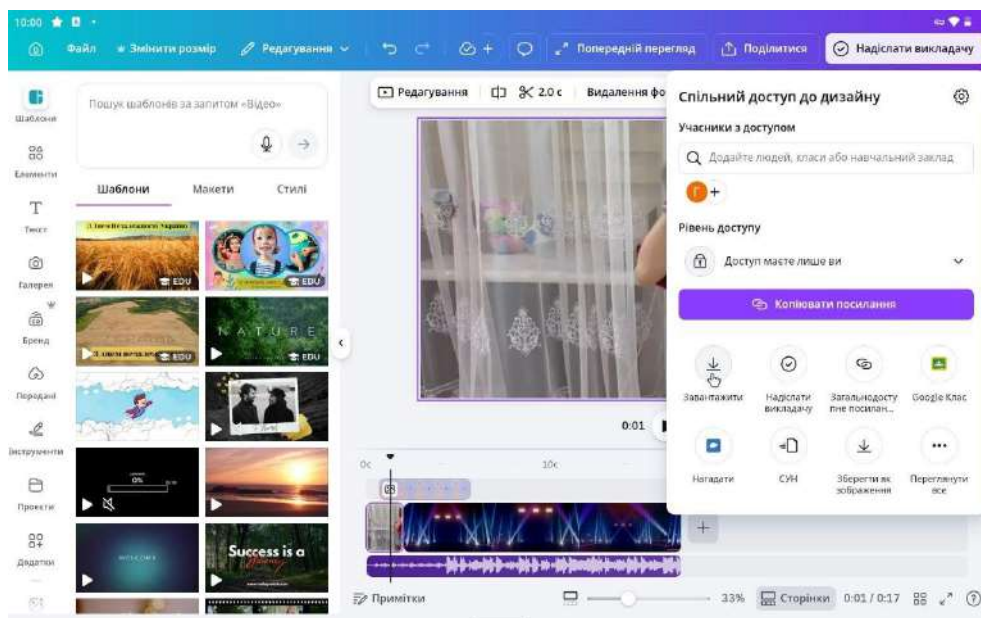

Створення спільного відеопродукту має значний освітній ефект:

- ✓ формує командну взаємодію;
- ✓ розвиває творче мислення;
- ✓ підвищує рівень цифрової грамотності;
- ✓ сприяє емоційному залученню до процесу;
- ✓ забезпечує відчуття причетності до спільного результату.

Важливо підкреслити, що у такому форматі діяльності вихованці не лише виконують рухи, а й усвідомлюють себе частиною художнього цілого.

Отже, об'єднання відеофрагментів виступів у єдиний кліп – це не лише технічний процес монтажу, а створення спільного сценічного простору, навіть за умов дистанційної взаємодії. Такий підхід дозволяє передати атмосферу виступу, підсилити емоційний вплив та сформувати цілісний імерсивний досвід.

Використання імерсивних технологій у поєднанні з цифровими інструментами, зокрема Canva, відкриває нові можливості для організації освітнього процесу в позашкільлі, сприяє розвитку творчого потенціалу вихованців та підвищує їхню мотивацію до навчання.

Практичні рекомендації педагогам:

- ✓ плануйте відео як художній твір, а не лише як підбір фрагментів;
- ✓ дотримуйтеся єдиного стилю оформлення;
- ✓ враховуйте вікові особливості дітей;
- ✓ залучайте вихованців до процесу створення;
- ✓ поєднуйте цифрові технології з живою творчою діяльністю.

ІМЕРСИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ ПРАКТИКО-ОРІЄНТОВАНИХ НАВИЧОК У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

**Людмила ЗИБКО,
керівник гуртка підготовки дітей до школи «Розумні малята»**

Для дітей старшого дошкільного віку практико-орієнтовані навички мають ключове значення, що підкреслює актуальність з точки зору компетентнісного підходу. В умовах цифровізації освіти ведеться активний пошук нових актуальних технологій навчання, спрямованих на розвиток у здобувачів освіти практико-орієнтованих навичок, доступних в умовах дистанційного навчання. Серед них імерсивні технології, які дозволяють провести «місток» між теоретичними знаннями та практичними навичками, роблячи процес навчання ефективним та відповідним запитам сучасних дітей.

Актуальність використання імерсивних технологій зумовлюється психолого-педагогічними особливостями розвитку дітей дошкільного віку, для яких провідною є ігрова діяльність, емоційна залученість і безпосереднє переживання досвіду. Імерсивне освітнє середовище створює умови для занурення дитини в навчальну ситуацію, стимулює активну взаємодію з об'єктами та явищами, сприяє розвитку дослідницької поведінки, самостійності та ініціативності. Це особливо важливо для формування життєво необхідних компетентностей, зокрема здатності застосовувати знання в практичних ситуаціях.

Впровадження імерсивних технологій відповідає сучасним освітнім трендам, орієнтованим на індивідуалізацію навчання, інтеграцію різних видів діяльності та розвиток soft skills у дітей. Отже, імерсивні технології виступають не лише інноваційним інструментом навчання, а й ефективним засобом формування практико-орієнтованих навичок, що забезпечують успішну соціалізацію дитини в сучасному світі.

Формування практико-орієнтованих навичок у дітей дошкільного віку через використання імерсивних технологій відбувається за умови:

- ✓ створення і впровадження імерсивного освітнього середовища, яке сприяє зануренню дітей у практичні ситуації та стимулює їхню пізнавальну активність;
- ✓ інтеграцію ігрової, художньо-творчої та дослідницької діяльності з використанням сучасних цифрових технологій;
- ✓ забезпечення умов для формування самостійності, ініціативності та креативності дітей у процесі виконання практичних завдань;
- ✓ адаптації змісту та форм роботи до можливостей дистанційного навчання;
- ✓ формування у дітей досвіду застосування отриманих знань у реальних та змодельованих життєвих ситуаціях.

Особливе значення надається методам стимулювання та мотивації, що досягається завдяки використанню імерсивних технологій. На практиці суттєву роль відіграють форми інформаційно-комунікаційної взаємодії, що дозволяє занурити вихованців у процес творчості, заохочення через візуалізації та формування практико-орієнтованих навичок.

Виділяємо наступні групи практико-орієнтованих навичок, акцентуючи увагу на цифровій взаємодії та самостійності дитини:

1. Навички імерсивного сприйняття та занурення передбачають здатність дитини включатися в змодельовану ситуацію, сприймати інформацію через візуальні, аудіо- та інтерактивні канали.

2. **Інтерактивно-діяльнісні навички** охоплюють уміння діяти в імерсивному середовищі: виконувати завдання за інструкцією, брати участь у сюжетно-рольових ситуаціях.

4. **Комунікативно-інтерактивні навички в цифровому середовищі** передбачають уміння взаємодіяти під час онлайн-занять, брати участь у спільних імерсивних активностях, висловлювати думки в процесі обговорення.

5. **Навички саморегуляції в імерсивному середовищі** включають уміння зосереджуватися, дотримуватися інструкцій, завершувати завдання в умовах часткової самостійності.

6. **Творчо-продуктивні навички в імерсивній діяльності** передбачають здатність створювати власний продукт (малюнок, виріб) на основі пережитого імерсивного досвіду, використовувати уяву, трансформувати отримані враження у творчий результат.

7. **Базові цифрово-орієнтовані навички** охоплюють уміння взаємодіяти з цифровими інструментами, необхідними для участі в імерсивному навчанні: користування платформами, виконання простих дій у цифровому середовищі, дотримання елементарних правил безпеки.

Головна ідея імерсивних технологій полягає у підсиленні відчуття присутності, взаємодії та участі вихованців у віртуальному або поєднаному середовищі.

Виділяємо наступні характеристики можливостей імерсивних технологій:

➤ **Занурення.** За допомогою віртуальної та доповненої реальності вихованці можуть досліджувати різні предмети з більшою деталізацією і реалізмом. Імерсивне середовище забезпечує ефект «живої присутності», що полегшує сприйняття освітнього матеріалу.

➤ **Імерсивний візуальний та аудіальний досвід.**

Технології надають вихованцям можливість пережити реалістичний візуальний та звуковий досвід, який імітує реальність; допомагають краще зрозуміти абстрактні концепції, створюючи інтерактивні візуалізації складних процесів та явищ.

➤ **Стимулювання творчості.** Імерсивні технології сприяють творчому розвитку, дозволяючи створювати, досліджувати та взаємодіяти з власними ідеями у віртуальному або доповненому середовищі.

➤ **Підвищення інтересу до освітньої діяльності.** Завдяки цікавому та захопливому характеру імерсивних технологій у вихованців підвищується пізнавальний інтерес, мотивація до освітньої діяльності.

Використання інструментів імерсивних технологій значно підвищує ефективність формування практико-орієнтованих навичок. Поєднання реальної освітньої діяльності з елементами доповненої реальності сприяє гармонійному розвитку когнітивної сфери,

дрібної моторики, естетичного сприйняття та психоемоційної стійкості дитини, забезпечуючи сучасний, мотиваційний і культурно-орієнтований освітній процес.

Результативність використання інструментів імерсивних технологій у роботі з дітьми дошкільного віку для формування практико-орієнтованих навичок.

Використання інструментів імерсивних технологій у процесі занять гуртка підготовки дітей до школи забезпечує підвищення ефективності формування практико-орієнтованих навичок завдяки створенню умов для активного залучення дитини до діяльності.

1. Когнітивний розвиток та інтелектуальна активність:

- ✓ розуміння

послідовності дій (від задуму до результату) через «проживання» навчальних ситуацій в імерсивному середовищі;

- ✓ формування уміння

планувати діяльність у різних видах роботи;

- ✓ інтеграція знань із різних освітніх ліній у практичних ситуаціях;

Практичний результат: діти не лише відтворюють зразок, а усвідомлено застосовують знання в різних навчальних ситуаціях.

2. Мовленнєво-комунікативний розвиток:

- ✓ розвиток зв'язного мовлення через участь в імерсивних сюжетах (казках, діалогах тощо);

- ✓ збагачення словникового запасу за рахунок інтеграції різних тем;

- ✓ формування навичок

діалогічного мовлення в онлайн-взаємодії;

Практичний результат: дитина впевнено висловлюється, комунікує та використовує мовлення як інструмент діяльності.

3. Математично-логічний розвиток:

✓ формування елементарних математичних уявлень через інтерактивні імерсивні завдання;

- ✓ розвиток уміння застосовувати математичні знання у практичних ситуаціях;

✓ візуалізація абстрактних понять через цифрові об'єкти;

Практичний результат: дитина використовує математичні знання як інструмент для розв'язання практичних завдань.

4. Пізнавально-дослідницький розвиток (ознайомлення з довкіллям):

- ✓ занурення у змодельовані ситуації;

✓ формування дослідницьких навичок через експериментування в імерсивному середовищі;

- ✓ усвідомлення зв'язків між явищами навколишнього світу.

Практичний результат: дитина проявляє інтерес до пізнання світу та вміє застосовувати знання у повсякденному житті.

5. Художньо-творчий та естетичний розвиток:

- ✓ поєднання цифрового образу та реальної творчої діяльності;
- ✓ розвиток уяви, фантазії, відчуття кольору, форми, композиції;
- ✓ створення власних творчих продуктів на основі імерсивного досвіду.

Практичний результат: дитина створює осмислений творчий продукт, який має для неї особистісну цінність.

6. Фізичний розвиток і дрібна моторика:

- ✓ поєднання візуального показу та практичної діяльності;
- ✓ розвиток координації «око – рука» під час виконання завдань;
- ✓ використання рухових пауз та інтерактивних вправ.

Практичний результат: формується база для письма, малювання та навчальної діяльності в школі.

7. Соціально-емоційний та особистісний розвиток:

- ✓ підвищення мотивації до навчання через ефект «занурення»;
- ✓ розвиток впевненості у власних силах, зниження страху помилки;
- ✓ формування навичок саморегуляції, довільної поведінки;
- ✓ розвиток емоційного інтелекту через переживання імерсивних ситуацій;
- ✓ формування позитивного ставлення до навчальної діяльності.

Практичний результат: дитина проявляє ініціативу, самостійність і позитивно налаштована на навчання.

8. Цифрова компетентність як наскрізний результат:

- ✓ формування базових навичок взаємодії з цифровим середовищем;

- ✓ розуміння правил безпечної роботи;
- ✓ використання цифрових інструментів як засобу навчання, а не лише розваги.

Практичний результат: дитина впевнено орієнтується в цифровому навчальному середовищі.

Імерсивні технології забезпечують інтеграцію різних освітніх напрямів у єдиний діяльнісний простір, де дитина не розділяє навчання на «предмети», а набуває цілісного практичного досвіду, необхідного для успішної адаптації до шкільного навчання.

ІМЕРСИВНІСТЬ СЦЕНІЧНИХ ПРАКТИК: ІГРОВА ДІЯЛЬНІСТЬ НА ЗАНЯТТЯХ ХОРЕОГРАФІЇ

Наталія БАЙДУГА,
керівник хореографічного гуртка «Відчуй ритм»

Сучасний освітній простір позашкілля активно трансформується, реагуючи на виклики часу: зниження концентрації уваги дітей, потребу в емоційній підтримці, пошук ефективних інструментів мотивації. У цьому контексті особливої ваги набуває впровадження імерсивних підходів у освітній процес, зокрема в заняттях хореографії.

Імерсивність (ефект занурення) у сценічних практиках дозволяє вихованцям не просто виконувати рухи, а проживати їх через емоцію, образ і внутрішній стан. Такий підхід сприяє формуванню цілісного художнього мислення, розвитку емоційного інтелекту, креативності та сценічної свободи.

Ігрова діяльність виступає ключовим інструментом реалізації імерсивного підходу, адже саме гра є природною формою пізнання світу для дитини. Через гру відбувається не лише засвоєння рухових навичок, а й формування внутрішньої мотивації до творчості.

Особливо актуальним це є для дітей молодшого шкільного віку, а також для вихованців із числа внутрішньо переміщених осіб, які потребують емоційної стабілізації та безпечного середовища для самовираження.

Теоретичні засади імерсивного підходу в хореографії

Імерсивні сценічні практики базуються на таких принципах:

- ✓ **принцип залучення** – дитина є активним учасником, а не пасивним виконавцем;
- ✓ **принцип образності** – кожен рух має внутрішній зміст і емоційне наповнення;
- ✓ **принцип проживання** – виконання рухів через особистий досвід;
- ✓ **принцип варіативності** – можливість імпровізації та творчого вибору;
- ✓ **принцип безпечного середовища** – відсутність страху помилки.

Поєднання хореографії та ігрових методів створює унікальний освітній простір, у якому дитина розкривається природно і невимушено.

Практичний інструментарій: ігрові вправи з імерсивним ефектом

Пропонуємо приклади вправ, які можуть бути використані на заняттях хореографії для формування імерсивного середовища.

1. Вправа «Живий образ»

Мета: розвиток уяви, емоційної виразності, пластичності.

Опис: педагог пропонує дітям уявити себе певним образом (наприклад: вітер, дощ, метелик, хвиля, дерево). Діти мають передати цей образ через рухи тіла.

Хід виконання:

- ✓ коротка візуалізація (словесний опис образу);
- ✓ вільна імпровізація під музику;
- ✓ обговорення відчуттів.

Імерсивний ефект: дитина «перетворюється» на образ, що дозволяє їй глибше відчувати рух і позбутися скутості.

2. Вправа «Танець настрою»

Мета: розвиток емоційного інтелекту, вміння передавати настрої через рух.

Опис: діти отримують завдання передати певний емоційний стан (радість, сум, здивування, спокій) через танець.

Хід виконання:

- ✓ педагог задає емоцію;
- ✓ діти імпровізують;
- ✓ варіант: одна дитина показує – інші відгадують.

Імерсивний ефект: відбувається глибоке занурення в емоційний стан через тілесне проживання.

3. Вправа «Рух за історією»

Мета: розвиток сюжетного мислення, координації, творчої уяви.

Опис: педагог розповідає коротку історію (наприклад, подорож героя), а діти «проживають» її через рух.

Хід виконання:

- ✓ слухання історії;
- ✓ відтворення подій через рух;
- ✓ можливе доповнення історії самими дітьми.

Імерсивний ефект: Створюється ефект «участі у події», що підсилює емоційне включення.

4. Вправа «Дзеркало»

Мета: розвиток уваги, взаємодії, відчуття партнера.

Опис: діти працюють у парах: один виконує рухи, інший їх точно повторює, як дзеркало.

Хід виконання:

- ✓ розподіл ролей;
- ✓ виконання рухів у повільному темпі;
- ✓ зміна ролей.

Імерсивний ефект: формується глибоке включення у взаємодію, концентрація на процесі.

5. Вправа «Простір навколо мене»

Мета: розвиток сценічного мислення та орієнтації в просторі.

Опис: діти рухаються по залу, реагуючи на зміну умов: «вузький простір», «високі перешкоди», «невагомість» тощо.

Хід виконання:

- ✓ педагог задає умови;
- ✓ діти адаптують рухи;
- ✓ обговорення: що було складно/цікаво.

Імерсивний ефект: створюється уявний світ, у якому дитина діє як учасник подій.

Використання ігрових імерсивних вправ у хореографії сприяє:

- ✓ підвищенню мотивації до занять хореографією;
- ✓ зниженню рівня тривожності;
- ✓ розвитку творчого мислення;
- ✓ формуванню навички самовираження;
- ✓ покращенню командної взаємодії.

Отже, імерсивність сценічних практик у поєднанні з ігровою діяльністю є ефективним педагогічним інструментом у позашкільній освіті. Вона забезпечує не лише якісне засвоєння хореографічних навичок, а й створює умови для гармонійного розвитку особистості дитини.

Запровадження таких підходів дозволяє перетворити заняття на захопливий творчий процес, у якому кожна дитина відчуває себе успішною, значущою та вільною у самовираженні.

ФЕНОМЕН ІМЕРСИВНОСТІ У ВИСТАВКОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Оксана УШАТКІНА,
керівник гуртка образотворчого мистецтва «Чарівні фарби»

У сучасних умовах позашкільної освіти, особливо в роботі з дітьми з числа внутрішньо переміщених осіб (ВПО), виставкова діяльність набуває нового змісту. Вона перестає бути лише формою демонстрації результатів творчості та перетворюється на потужний інструмент емоційної підтримки, соціалізації та відновлення внутрішнього ресурсу дитини.

Для дітей дошкільного віку, які пережили зміну середовища, втрату звичних соціальних зв'язків або стресові ситуації, надзвичайно важливо створити безпечний, емоційно комфортний простір. Саме тут особливого значення набуває феномен імерсивності – здатності занурювати дитину в процес творчості та взаємодії з мистецьким середовищем.

Імерсивна виставкова діяльність передбачає не лише експонування робіт, а й активне включення дитини у створення, осмислення та «проживання» художнього продукту. Це сприяє розвитку емоційної стабільності, впевненості у собі та формуванню позитивного досвіду самовираження.

Імерсивність у контексті виставкової діяльності – це створення такого освітнього простору, у якому дитина:

- ✓ є не лише автором, а й активним учасником виставкового процесу;
- ✓ взаємодіє з власними та чужими роботами;
- ✓ переживає емоційний зв'язок із результатом діяльності;
- ✓ включається у сюжет, історію або образ, пов'язаний із творчістю.

Для дошкільників це особливо важливо, оскільки їхнє мислення є образним і емоційно насиченим. Відтак виставка має бути не статичною експозицією, а «живим простором», що стимулює дію, уяву та діалог.

Форми реалізації імерсивної виставкової діяльності

- ✓ виставки-інсталяції (з елементами середовища);
- ✓ тематичні мініпростори («Казковий ліс», «Місто мрій»);
- ✓ інтерактивні виставки (де можна взаємодіяти з роботами);
- ✓ виставки-історії (об'єднані сюжетом);
- ✓ «живі виставки» з участю дітей.

Практичний інструментарій

1. Вправа «Моя робота розповідає»

Мета: розвиток мовлення, уяви, емоційного зв'язку з власною творчістю.

Дитина презентує свою роботу як «живого героя».

Педагог ставить запитання: «Хто це?», «Що він відчуває?», «Де він живе?». Дитина відповідає від імені своєї роботи. Можливе створення міні-історій.

Імерсивний ефект: дитина «оживлює» свою роботу, встановлює з нею емоційний контакт.

2. Вправа «Простір виставки»

Мета: формування відчуття причетності до створення виставки.

Діти разом із педагогом розміщують свої роботи, обирають місце, створюють композицію.

Імерсивний ефект: дитина відчуває себе не лише автором, а й куратором виставки.

3. Вправа «Зайди у картину»

Мета: розвиток уяви, емоційного занурення.

Педагог пропонує дітям уявити, що вони можуть «зайти» у власну або чужу роботу. Діти описують, що вони «бачать» і «відчувають». Можливо навіть відтворення деяких рухів.

Імерсивний ефект: формується глибоке занурення у художній образ.

4. Вправа «Доторкнись до мистецтва»

Мета: сенсорний розвиток, зняття напруги.

Створення робіт із різних матеріалів (тканина, природні матеріали, папір різної фактури).

Імерсивний ефект: активується тілесне сприйняття, що підсилює залучення.

5. Вправа «Міні-екскурсоводи»

Мета: розвиток комунікативних навичок і впевненості.

Діти проводять «екскурсію» для інших (батьків, педагогів, однолітків) по спільно створеній експозиції.

Імерсивний ефект: дитина проживає ситуацію успіху та значущості.

Імерсивна виставкова діяльність сприяє емоційному відновленню дітей ВПО, формує відчуття безпеки та прийняття, розвиває уяву та креативність, підвищує самооцінку, сприяє соціалізації та комунікації та робить освітній процес більш живим і цікавим.

Отже, феномен імерсивності у виставковій діяльності відкриває нові можливості для роботи з дітьми дошкільного віку в умовах освітнього хабу. Такий підхід дозволяє перетворити виставку на простір взаємодії, переживання та творчого розвитку.

Для дітей ВПО це не лише можливість продемонструвати свої роботи, а й важливий крок до відновлення внутрішньої рівноваги, формування позитивного досвіду та відчуття «я можу».

Імерсивна виставка стає не завершенням творчого процесу, а його продовженням – живим, емоційно насиченим і значущим для кожної дитини.

КОНСПЕКТ ПСИХОЛОГІЧНОГО ПРАКТИКУМУ НА ТЕМУ «МУЗИКОТЕРАПІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЕМОЦІЙНОЇ РЕГУЛЯЦІЇ»

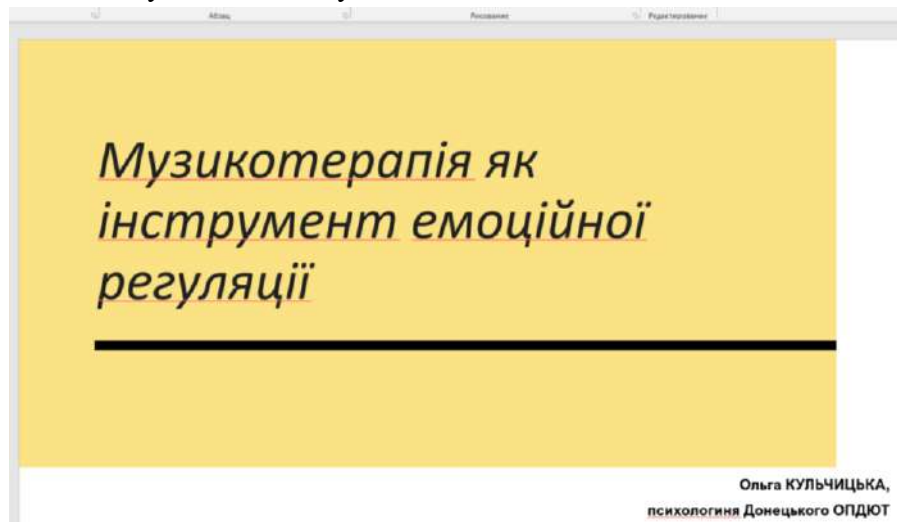
Ольга КУЛЬЧИЦЬКА,

практичний психолог методичного відділу

Мета: ознайомити учасників з можливостями музики для регуляції емоційного стану, самопідтримки та розвитку емоційної грамотності.

Хід практикуму

Привітання, налаштування на тему

Вправа «Якщо я – музика, то яка?»

Мета: самопізнання через метафору

Учасники обирають жанр, інструмент або пісню, яка їх символізує сьогодні

Озвучують або пишуть в чаті: «Я – це... бо...»

Хмара слів «Гармонія – це..»

Мета: усвідомлення учасниками, що для них означає гармонія – у тілі, емоціях, стосунках, професії.

Учасникам пропонується перейти за посиланням <https://www.menti.com/aljb62aazu75> та написати асоціацію на слово «Гармонія».

Отже, гармонія в психології – це стан внутрішнього миру, спокою та рівноваги, коли думки, почуття, слова та дії людини перебувають у злагоді. Це також відчуття

узгодженості між внутрішнім світом та зовнішніми обставинами, що призводить до відчуття благополуччя, відсутності внутрішніх конфліктів і психічного здоров'я.

Ключові аспекти гармонії в психології:

✓ **узгодженість:** відчуття відповідності між тим, що людина думає, відчуває, говорить і робить;

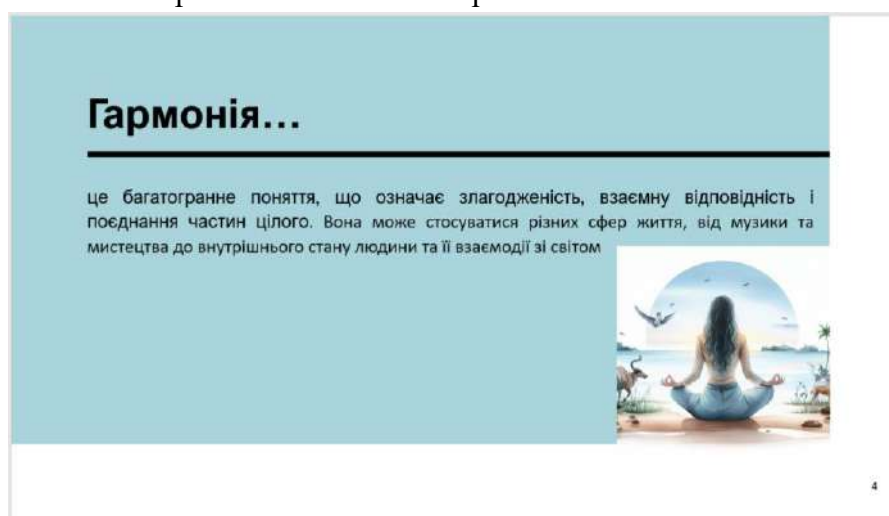
✓ **внутрішній спокій:** стан емоційної стабільності, який дозволяє спокійно реагувати на зовнішні обставини;

✓ **благополуччя:** загальне почуття задоволення своїм життям, яке може співіснувати навіть з невирішеними проблемами;

✓ **психічна стійкість:** рівновага між різними опорами стійкості особистості, включаючи віру в себе та свої сили;

✓ **прийняття почуттів:** гармонія також означає здатність помічати, приймати та проживати будь-які свої почуття, аналізуючи їх причини.

І саме музика може сприяти особистісній гармонії.

Інформаційне повідомлення «Музика як інструмент емоційної регуляції»

Мета: розвиток навичок використовувати музику цілеспрямовано

П♀ 1. Музика для заспокоєння

Обирай треки з повільним темпом, м'якими інструментами (фортепіано, арфа, флейта).

Слухай у навушниках перед сном або після напруженого дня.

Створи «антистресовий плейлист» – 3-5 композицій, які допомагають тобі розслабитись.

Обговорення: яка музика мене заспокоює?

♫ 2. Музика для активації

Вмикай енергійну музику з чітким ритмом, яка надихає діяти.

Використовуй її перед важливими зустрічами, уроками або виступами.

Танцюй або рухайся під музику – це активізує тіло і знижує тривожність.

Обговорення: коли мені потрібна активація?

🎧 3. Музика для концентрації

Обирай інструментальні треки без слів (Lo-Fi, класика, амбієнт).

Слухай під час підготовки до уроків або планування.

Встанови таймер: 25 хвилин роботи + 5 хвилин музичної паузи.

Обговорення: в яких випадках мені музика допоможе сконцентруватися?

Музика як інструмент емоційної регуляції

Музика для заспокоєння	Музика для активації
<ul style="list-style-type: none"> • Обирай треки з повільним темпом, м'якими інструментами (фортепіано, арфа, флейта). • Слухай у навушниках перед сном або після напруженого дня. • Створи «антистресовий плейлист» — 3–5 композицій, які допомагають тобі розслабитись.	<ul style="list-style-type: none"> • Вмикай енергійну музику з чітким ритмом, яка надихає діяти. • Використовуй її перед важливими зустрічами, уроками або виступами. • Танцюй або рухайся під музику — це активізує тіло і знижує тривожність.

5

♡ 4. Музика для емоційного контакту

Слухай пісні, які викликають теплі спогади або надихають.

Обговорюй музику з колегами або учнями – це зміцнює зв'язки.

Створи «музичне побажання» – поділись треком, який підтримує тебе.

Обговорення: як музика зміцнює зв'язки?

Музика як інструмент емоційної регуляції

Музика для концентрації

- Обирай інструментальні треки без слів (Lo-Fi, класика, амбієнт).
- Слухай під час підготовки до уроків або планування.
- Встанови таймер: 25 хвилин роботи + 5 хвилин музичної паузи.

Музика для емоційного контакту

- Слухай пісні, які викликають теплі спогади або надихають.
- Обговорюй музику з колегами або учнями — це зміцнює зв'язки.
- Створи «музичне побажання» — поділись треком, який підтримує тебе.

🎵 5. Музика для самовираження

Малюй, пиши або рухайся під музику – дозволь емоціям проявитись.

Веди «музичний щоденник»: записуй, яку музику слухаєш і як вона впливає на твій стан.

Досліджуй нові жанри – це розширює емоційний спектр.

Вправа «Каракуль»

Мета: тілесне вираження емоцій через музику

Учасникам пропонується прослухати музику і «перенести» почуте на папір за допомогою каракуль.

Обговорення: Що я відчув? Що проявилось?

Вправа «Музичний подарунок»

Мета: обговорення імерсивного підходу у використанні музикотерапії

Музика – не просто фон, а середовище, в яке ми занурюємось. Вона не звучить *поруч*, вона *всередині*. Це і є імерсивний підхід у музикотерапії – коли звук, тіло, емоції і простір зливаються в єдине переживання.

Імерсивна музикотерапія – це формат, де музика використовується не як доповнення, а як головний інструмент емоційної регуляції. Учасник не просто слухає – він проживає, реагує, творить у музиці.

Занурення через навушники: ізоляція від зовнішнього шуму, повне фокусування на звуках.

Музика + рух: імпровізаційні танці, тілесне вираження емоцій.

Музика + образ: малювання, створення метафор, «каракуля» як слід емоції.

Музика + простір: використання світла, аромату, тиші – для глибшого занурення.

Чому це працює?

Активуються глибинні зони мозку, пов'язані з пам'яттю, емоціями, тілесними реакціями.

Знижується рівень тривоги, покращується концентрація.

Відбувається м'яке проживання емоцій – без слів, без аналізу, через досвід.

Учасникам пропонується сказати/ написати в чаті відповідь на запитання: Яку пісню/мелодію ви подарували б сьогоднішнім учасникам? Чому?

Музика як інструмент емоційної регуляції

Музика для самовираження

- Малюй, пиши або рухайся під музику — дозволь емоціям проявитись.
- Веди «музичний щоденник»: записуй, яку музику слухаєш і як вона впливає на твій стан.
- Досліджуй нові жанри — це розширює емоційний спектр.

